

**ГОДИШНА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЧЛЕНСТВО НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО НАТО
2003 - 2004**

ОДБРАМБЕНИ И ВОЕНИ ПРАШАЊА

- 1. Безбедносна Политика**
 - 2. Одбранбена Политика**
 - 3. Приоритети на реформата 2003 - 2004**
 - 4. Финансиски прашања и алокација на одбранбениот буџет**
-

1. Безбедносна Политика

Суштинските елементи на безбедносната политика на РМ произлегуваат од прифатениот широк приод кон безбедноста, зацртан во Стратегискиот концепт на Алијансата, и Националната концепција за безбедност и одбрана (Концептот) на Македонија, донесена во парламентарот во мај 2003 година . Овој Концепт содржи неколку клучни политички одлуки:

- Република Македонија и понатаму смета дека нејзината најдобра безбедносна опција е полноправно членство во НАТО и затоа сите планови ги базира на евентуалното членство во Алијансата. Меѓутоа при планирањето на својата иднина, Република Македонија е свесна дека со членството и пристапот до колективните безбедносни гаранции кои ги дава Алијансата одат и одговорности и обврски.
- Реализација на програма за сеопфатна ревизија на одбранбениот сектор, преку водење на владин стратегиски одбранбен преглед и имплементацијата на предвидените наоди кои најверојатно ќе предизвикаат редукации, ќе придонесат кон постигнувањето на целите на безбедносната политика.
- Оценката за отсуство на конвенционални закани кон Македонија и се почестата присутност на неконвенционални и глобални асиметрични закани ја зајакнува определбата за регионален ангажман како и за ангажман во контекст на Алијансата.
- Определбата на Република Македонија за развој на поцврсти регионални одбранбени и безбедносни односи кои ја ценат заедничката цел за членство во НАТО и имплементирање на вредностите на западната цивилизација.
- Воспоставување на процедури за кризен менаџмент кои ќе ги координираат активностите на министерствата и агенциите во безбедносниот сектор.

Клучните политички одлуки за безбедносната политика обезбедуваат единствена визија, самоодржлива стабилност базирана на демократско и ефективно владеење, кое понатаму води кон Евро-Атланските интеграции и конечно кон полноправно членство во НАТО и ЕУ.

За реализација на оваа заложба ќе придонесе и скорешното собраниско усвојување на Законот за кризен менаџмент.

2. Одбранбена Политика

Одбранбената политика на Република Македонија е изразена во Политичката рамка на СОП. Овој документ беше одобрен од Владата во октомври 2003 година и е во целосна согласност со Концептот.

Со заокружување на Стратегискиот одбранбен преглед односно завршување на сите три негови фази заклучно со февруари 2004 година ќе се направи целосен преглед на македонскиот одбранбен сектор.

Документот на политичката рамка, како дел од процесот на СОП, служи на безбедносните потреби и барања на Република Македонија. Документот е изработен на транспарентен начин, дистрибуиран до сите владини и невладини институции кои се занимаваат со прашања од областа на обраната и безбедноста, и истиот е достапен на интернет страните на МО и на МНР.

Меѓутоа, СОП оди и подалеку од обичен политички документ и вклучува и детални менаџерски смерници, насоки и ограничувања на следните фази за определување на структурата на силите која е во тек. Содржината на документот (политичката рамка) се базира врз целосна проекција и проценка на можните закани и како таква е веќе разгледувана и дискутирана во седиштето на НАТО.

Согласно на политичката рамка на СОП, Република Македонија во дефинирањето на одбранбените мисии се води од неколку принципи:

- напуштање на концептот на територијалната одбрана и армија структурирана и опремена против конвенционални закани;
- создавање на армија која е употреблива и за операции на Алијансата и за операции за македонската безбедност;
- распоредливост - одржливост на силите;
- јасно дефинирана улога на армијата во поддршка на цивилните власти;

Република Македонија е свесна дека финасиската одржливост и реализмот се фундамент за јак безбедносен сектор.

Согласно на политичката рамка примарните задачи на вооружените сили и натаму ќе останат одбрана на територијалниот интегритет и независноста на Републиката, но и соодветно учество во поддршка на колективната безбедност и одбрана во глобалната борба против тероризмот и модерните извори на загрозување.

Република Македонија антиципира неколку клучни резултати од СОП:

- АРМ да биде помала, полесна и пофлексибилна со нагласена стратешка распоредливост и мобилност воопшто;
- Оклопните, механизирани и артилериски способности да се редуцираат, но да се задржи балансирана серодовска способност базирана врз лесни против-оклопни системи;
- Главниот акцент на идната контрибуција кон НАТО да се стави на стручност и способност на силите за специјални операции;
- ќе се развијат идни алтернативни специјализирани способности;
- Унапредување на способностите за прибирање на разузнувачки податоци.

Политичка определба е и правичната и соодветна застапеност на заедниците во безбедносниот сектор водејќи се од принципите за еднакви можности и разновидни исполнувачки кариери за сите.

Втората и третата фаза од СОП се на приоритетната агенда на МО. Согласно на Наредбата на Министерот за одбрана и Програмата за реализација, заклучоците од СОП треба да резултираат во детална ревизија на постојните одбранбени планови и програми.

Временскиот распоред на втората фаза содржи:

- Мисиите на МО и АРМ, воените задачи и другите неопходни планирачки претпоставки, кои моментно се во фаза на дефинирање.
- Најдоцна до крајот на октомври треба да се изврши детална анализа, проценка и ревизија на проценката за потребните сили, способности, опрема и поддршка за извршување на сите воени задачи.
- Најдоцна до 30.11.2003 треба да се даде предлог за оптимална и комплетна структура на силите, способностите, опремата и поддршката со прецизно утврдени трошоци врз основа на извршена анализа.

3. Приоритети на реформата 2003 - 2004

При понатамошната трансформација и развој на одбранбениот сектор и АРМ треба да се земат во предвид сите позиции изразени во Политичката рамка, без притоа да се прекинат процесите содржани во ГНПЧ 2003-2004, особено оние во областа на редукција на персоналот, вклучувајќи ги и внатрешните структурни односи и

ослободувањето од несуштинските активности, ПАРП како и другите документи и процеси кои ги овозможуваат процесите на реструктурирање и трансформација. Сепак, тие треба истовремено и да се преоценат и анализираат од аспект на позициите истакнати во Политичката рамка.

Приоритетите, кои одбраната и АРМ мора да ги земат во предвид при заокружувањето на процесот на трансформација и изградбата на одбранбен систем и сили соодветни на сегашните и идните потреби на РМ за подобрување на својата безбедност, мирен развој и просперитет, се следните:

- Усогласување и урамнотежување на структурата и способностите на силите со новите закани, ризици и опасности, како и на мисиите на одбраната со проектираните погледи и потреби согласно 7-10 годишна програма. Воспоставувањето на задачите на АРМ и потребната структура и способности на силите за нивната работа и планови за развој на долгорочни способности и капацитети, со сили и способности за специјални операции, со помали резервни сили и високи нивоа на подготвеност и ограничени резервни сили со ниски нивоа на подготвеност. Затоа АРМ треба да биде полесна, помобилна, пофлексибилна со поширок опсег на компетентност за одговори на поширок спектар на закани, ризици и опасности. Долгорочна цел треба да биде постигнувањето на целосна професионализација на мирновременскиот состав на АРМ. ВО исто време треба да се развијат процедури за периодична стратешка анализа и ревизија на структурите и капацитетите на АРМ (до 30. 11. 2003);
- Воведување на исплатливост во одбранбениот сектор и алокација на ресурсите во раките на одбранбениот буџет во согласност со стандардите кои постојат кај членките на НАТО со цел да се обезбедат повеќе фондови за модернизација и развој, обука, вежби, операции и оперативни способности, подготвеност, животен стандард и реализација на овластувањата на МО.
- Постигнувањето на целосна интероперативност со НАТО во фазите и приоритети согласни со позициите од оваа политичка рамка, вклучувајќи ги капацитетите за операции со НАТО силите за брза реакција, за кои есенцијална ќе биде имплементацијата на НАТО стандарди за проценување и оперативни способности, подготвеност на персоналот, опрема, обука и расположиви ресурси.
- Обезбедување на долгорочно и политички водено планирање на силите и капацитетите, базирано на систем на повеќегодишно планирање, програмирање и буџетирање, кое обезбедува соодветен развој на структурата на силите, нивните оперативни капацитети и оптимална употреба на малите ресурси. Ова исто така вклучува децентрализација на буџетските фондови кон единиците и командите (до првата половина на 2004);
- Воспоставување на структура на силите, капацитети, методи, начини и нивоа на соработка, помош и координација во реализацијата на задачите во поддршка на цивилните власти, внатрешните сили за безбедност, операциите во областа на зачувување на мирот, хуманитарната помош и слични операции, разузнавачки активности и кризен менаџмент;
- Подобрување и развој на стратегии во областа на образование, обука, оперативни капацитети, подготвеност, набавки и опрема, одржување на опрема, логистика, стандардизација и кодификација;
- Подобрување и развој на стратегии за управување со сили (персонал) со капацитети за нивно одржување, замена, добро ниво на обука, мотивација, мобилност, професионалност, кариера, животен стандард и одржување на АРМ која ќе го одрази составот на етничките заедници во РМ;
- Подобрување на еднаквата и соодветна етничка застапеност во МО и АРМ.

4. Финансиски прашања и алокација на одбранбениот буџет

Позициите изразени во политичката рамка и насоките имаат цел да обезбедат планирани соодветни трансформации и реформи во одбраната и АРМ. Со цел да се насочи следната фаза на СОП и да се реализира оваа политичка рамка за одбраната, МО и АРМ треба да ги прифатат следните планирачки насоки:

Одбранбениот буџет треба да остане во рамки на 2,3 - 2,6% од БДП (Бруто Домашен Производ). Алокацијата на ресурсите, а со тоа и дизајнирањето на структурата на силите и способностите ќе се изврши така што до 2007 година трошоците кои се однесуваат на персоналот, вклучувајќи ја исхраната, облеката, обувките и слично, трошоците за одржување на опремата, инфраструктурата и инфраструктурните трошоци ќе се сведат во

рамките на 65-70% од расположливиот буџет. Притоа, вкупните трошоци за персоналот нема да надминат повеќе од 50% од расположливиот буџет. За обука и вежби, готовност, операции и оперативни способности, опремување и модернизација, квалитет на живот, истражување и развој на опрема и инфраструктура и обезбедување на реализација на надлежностите на Министерството за одбрана ќе се алоцираат 30-35% од расположливите средства, притоа уважувајќи ги пропорциите по посебен план ќе се алоцираат средства за достигнување на соодветна и правична застапеност согласно решенијата во Уставот на РМ и Рамковниот Договор.

· Најдоцна до крајот на оваа година треба да се комплетира проценката на задачите на АРМ, структурата на силите и опремата и посакуваните капацитети. Најдоцна до крајот на првата половина на 2004 треба да се комплетираат сите активности за целосна имплементација на системот на повеќегодишно планирање, програмирање и буџетирање и планирање на силите, финансиите и капацитетите на 5 и 10 годишна основа. Ова треба да создаде капацитети за анализа и приоритизација во согласност со околностите и опкружувањата на РМ. Во согласност со ова, треба да се создадат планови за имплементација и набавки (преку воспоставување на стандарди за темелна анализа на трошоците во однос на придобивки-достигнувања и алтернативи), опрема, персонал, интероперативност, структура и капацитети, одржување (цел животен циклус), способност за регенерирање на сили и нивоа на обука. Во 2004 финансиските средства треба да се насочат кон идните сили и капацитети во согласност со новите планови. Финансирањето треба да запре за сите активности поврзани со оние области на активности, инфраструктура, опрема и оружје, кои согласно на сегашните и идните планови треба да се отстранат од одбраната и АРМ.

Во однос на минатогодишната ГНПЧ и активностите кои со СОП не запираат, туку ќе бидат различни, се очекуваат помали корекции на бројната структура на сила, опрема, како и бројките на буџетските пропорции и средства.

Накратко напредокот и состојбата на минатогодишната ГНПЧ се наведени во анекс на текстот.